

BERGEN KOMMUNE

Li skole

Li skole
Liakroken 29
5132 Nyborg

Handlingsplan mot krenkende adferd

I opplæringslovens § 12-2 er elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø beskrevet. Her heter det:

«Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring.»

Dette innebærer at skolen har ansvaret for å skape et godt læringsmiljø som fremmer den enkelte elevs faglige og sosiale utvikling, helse og trivsel i skolehverdagen.

I tillegg har også foreldrene både rett og plikt til å medvirke til at barnet får et trygt skolemiljø i kraft av sitt hovedansvar for barnets oppvekst og omsorg.

På Li skole har vi fokus på verdiene trivsel, samarbeid og læring og både ansatte og elever kjenner til og arbeider kontinuerlig og systematisk for å fremme disse verdiene i skolemiljøet. Trygghet hos den enkelte elev bidrar til gode sosiale relasjoner i skolehverdagen. Det legges vekt på å skape et godt læringsmiljø på trinnene, blant annet gjennom sosiale mål for hver måned, opplæring i sosial kompetanse, faddersamarbeid på tvers av trinnene og trivselslederprogram. Nettvett og holdningsskapende arbeid for å unngå nettmobbing er sentrale tema som også vektlegges. Det er fokus på forutsigbar og god klasseledelse og et høyt læringstrykk, der elevene er aktive i egen læring, samarbeider og setter ord på sin egen læring.

Li skole har nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering jf. Opplæringsloven § 12-3. Det er elevens opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende.

Definisjoner på krenkende atferd og handlinger

Alle definisjonene er eksempler og de skal tolkes vidt i denne sammenheng.

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse på alle former for atferd som uoverlagt eller tilsiktet rammer andre mennesker fysisk eller psykisk. Krenkende atferd kan skje som enkelthandling eller gjentatt handling. Krenkende atferd er handling som utføres uten respekt for andres integritet.

Mobbing er gjentatt negativ eller ondsinnet atferd fra en eller flere rettet mot en elev som har vansker for å forsvare seg. Gjentatt erting på ubehagelig og sårende måte er også mobbing.

Utestenging betyr at noen blir holdt utenfor en gruppe eller klasse.

Vold innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre.

Rasisme er når noen blir utsatt for usaklig forskjellsbehandling eller diskriminering basert på etnisk tilhørighet, nasjonalitet eller utseende knyttet til opprinnelse.

Diskriminering betyr at en person blir dårligere behandlet eller trakassert for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller opprinnelse.

Verken direkte handlinger som for eksempel hatytringer, eller mer indirekte krenkelser, som

utestenging, isolering og baksnakking skal tolereres.

Forebygging av krenkelser

Li skole skal arbeide kontinuerlig og systematisk for et trygt og godt skolemiljø for elevene jf. Opplæringsloven § 12-3. Vi har følgende mål for arbeidet på skole-, klasse/trinn- og elevnivå.

Skolenivå:

- Klart ordensreglement for skole og SFO
- Informasjon til elever og foreldre/foresatte om deres rettigheter etter opplæringsloven § 12
- Skolens plan for et godt læringsmiljø og handlingsplan mot krenkelser gjennomgås jevnlig med elevene, for personalet, skolens rådsorganer og foreldre/foresatte
- Gode kvartrutiner (tilsynsrutiner), der de voksne er aktive, bruker gul vest med navn og har ansvar for bestemte deler av skoleområdet
- Gode rutiner for oppfølging av elevene i gym- og svømmegarderober.
- Trivselslederprogram i storefri.
- Trivselstiltak som f.eks. turer og ekskursjoner, aktivitetsdager og fellessamlinger.
- Deltagelse i Pals-modellen som utvikler og bygger et godt læringsmiljø for skolens elever, ansatte, ledelse og foreldre gjennom positiv samhandling.
- Et årshjul med sosiale mål for hver måned og undervisning i sosial kompetanse inkl. nettvett
- Felles forventninger til elever i forhold til respekt, omsorg og ansvar.
- Tiltak for den/de som oppfører seg uakseptabelt
- Fadderordning (6. trinn er faddere for 1. trinn. 7. trinn er faddere for 2. trinn)
- Klassemiljøgrupper i regi av foreldre/foresatte
- Samarbeid mellom lærere og assistenter
- Samarbeid mellom skole og SFO
- Elevundersøkelsen på 7 trinn
- Lokal trivselsundersøkelse på 1.-7. trinn
- Brukerundersøkelsen vedr. skolemiljøet
- Kvalitetsoppfølging av skolemiljøet v/ skolen, elevrådet og FAU
- Analyse og oppfølging av elevundersøkelsen, skolens trivselsundersøkelse og brukerundersøkelsen
- Samarbeid med skolehelsetjenesten.
- Bergen kommune sine rutiner ved skolefravær følges opp av alle voksne, og bidrar til å avdekke om elever ikke trives på skolen.

Klasse/trinn-nivå:

- Relasjonsbygging lærer - elev
- Gjennomgang av ordensreglementet, skolens plan for et godt læringsmiljø inkl. nettvett og handlingsplan mot krenkelser – med fokus på å forebygge krenkelser
- Tydelige klassetrinns-regler og klassetrinns-møter som bygger på PALS –matriser (respekt, omsorg og ansvar).
- Trygge rammer, klare forventninger og konsekvente reaksjoner

- Bruke tekster, litteratur, rollespill og drama med tema sosial kompetanse i undervisningen
- Veiledning og voksenstøtte i lek og samhandling
- Fast PALS-økt hver uke, øving og oppfølging av undervisningen i sosial kompetanse
- Skole-hjem samarbeid gjennom telefon/mail-kontakt, utviklingssamtaler og samarbeidsmøter
- Fleksibelt tilsyn – observasjon av enkeltelever/elevgrupper ved behov
- Elevmedvirkning gjennom elevrådet

Elevnivå:

- Relasjonsbygging elev - elev
- Positive holdninger til medelever og de voksne i skolen og SFO
- Forventninger om å vise respekt, omsorg, ansvar og toleranse for andre, også på sosiale medier
- Fokus på ros og positiv tilbakemelding når elevene viser god atferd og overholder skolens regler
- Elever bruker stopp-regelen
- Arbeide for at elevene gir beskjed til en voksen dersom de ser noen blir plaget
- Elevsamtaler (timeplanfestet)

Skole-hjem-nivå:

- Foreldrene skal være informert om § 9a i opplæringsloven, skolens ordensreglement, hva som ligger i kravet til et trygt og godt skolemiljø og skolens Handlingsplan mot krenkende adferd.
- Foreldrene tar del i det forebyggende og holdningsskapende arbeidet ved å være gode voksne rollemodeller som snakker positivt om skolen og omtaler andre barn og voksne på en positiv måte.
- Foreldre er oppmerksomme på de avtaler som de foresatte på trinnet har gjort for gjennomføring av bursdager og andre inkluderende aktiviteter.

§12-4 Plikt til å sikre et trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt)

Alle som arbeider ved skolen, skal følge med på hvordan elevene har det, og om nødvendig gripe inn dersom noen krenker en elev. Alle som arbeider på skolen, skal melde fra til rektor dersom en får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Det gjelder også når en elev seier selv at han/hun ikke har det trygt og godt. Skolen skal snarest undersøke saka og rette opp situasjonen med egnete tiltak. Rektor skal melde fra til kommunen eller fylkeskommunen i alvorlige tilfelle.

Skolen skal lage en skriftlig plan for tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a. hvilke problem tiltakene skal løse
- b. hvilke tiltak skolen har planlagt
- c. når tiltaket skal gjennomføres
- d. hvem som skal gjennomføre tiltakene

- e. når tiltakene skal evalueres

Skolen skal dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter første til andre ledd, i den form og det omfanget som er nødvendig.

Plikt til å følge med og avdekke krenkelses

Arbeidet med å forebygge krenkelses er viktig i forhold til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og evt. fange opp mistanke om og avdekke krenkelses.

Skolenivå:

- Elevenes skolemiljø er tema i klassene og SFO-gruppene, på foreldremøter og i personalgruppen, elevråd, FAU og SU/SMU(skolemiljøutvalget)
- Informasjon til elever og foreldre/foresatte om deres rettigheter etter opplæringsloven § 9A, samt hvordan de kan ta kontakt med skolen dersom de får kjennskap til krenkelses
- Gode tilsynsrutiner (kvartrutiner), der de voksne aktivt observerer elevenes samhandling
- Gode rutiner for oppfølging av elevene i gym- og svømmegarderober
- Samarbeid mellom lærere og assistenter, og mellom skole og SFO
- Lokal trivselsundersøkelse fra 1. til 7. trinn og elevundersøkelsen (Udir) for 7.trinn
- Brukerundersøkelsen (foreldre/foresatte) vedr. skolemiljøet
- Kvalitetsoppfølging av skolemiljøet v/ skolen, elevrådet, FAU og SU/SMU
- Analyse og oppfølging av elevundersøkelsen, skolens trivselsundersøkelse og brukerundersøkelsen, samt elevenes aktiviteter på sosiale medier (i dialog med foreldrene)

Klasse/trinn-nivå:

- Skolens plan for et godt læringsmiljø inkl. nettvett og handlingsplan mot krenkelses er tema på foreldremøter og møter med klassekontakter og FAU-representanter
- Klassemøter med krenkelses som tema, med fokus på å ta ansvar for hverandre og si ifra om noen blir plaget (understreke at det er ikke å sladre)
- Fleksibelt tilsyn – observasjon av enkeltelever/elevgrupper ved behov

Elevnivå:

- Observasjon av elev – elev-relasjonene
- Følge opp og støtte elevenes bruk av stopp-regelen
- Jevnlig kommunikasjon mellom elev og lærer, f.eks. gjennom loggskrivning
- Elevsamtaler – minst to pr. skoleår
- Elever skal bli tatt på alvor når de gir beskjed om at medelever blir plaget og skolens prosedyre for å gripe inn, varsle, undersøke og evt. sette inn tiltak skal iverksettes
- Elever som selv formidler at han/hun blir plaget/ikke trives på skolen skal bli tatt på alvor og skolens prosedyre for å gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak skal iverksettes

- Foreldre/foresatte tar kontakt med skolen med mistanke om eller informasjon om krenkelser

Skole-hjem-nivå:

- Foreldre er aktive i oppfølgingen av egne barn, og har et øye for at det som skjer utenfor skolen (fritidsaktiviteter, klasse miljøgrupper, skoleturer etc.) også kan påvirke skolehverdagen
- Foreldre ser etter faresignal/kjennetegn på krenkende adferd
- Foreldrene har et særskilt ansvar for å følge opp barnets bruk av sosiale media

Plikt til å gripe inn og varsle

Alle som arbeider i skolen har en plikt til å gripe inn umiddelbart for å stoppe en situasjon som pågår. Det kan være en slåsskamp, en utfrysningssituasjon eller elever som krenker andre verbalt. Se mer informasjon i Utdanningsdirektoratets rundskriv, Udir-3-2017, som omtaler det å gripe inn i pkt. 6.4.2.

Alle som arbeider i skolen skal varsle rektor/avdelingsleder dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skjemaet «Melding om elevens skolemiljø» fylles ut og leveres rektor/avdelingsleder umiddelbart. Rektor har ansvar for at sakene blir fulgt opp med undersøkelser og evt. tiltak. Det er lav terskel for å bruke meldingsskjemaet.

Foreldre tar kontakt med skolen så snart som mulig ved mistanke om at eget eller andres barn ikke har et trygt og godt skolemiljø, og ber om nødvendig om et møte med skolen. Skolen informerer foreldre så snart som mulig om uheldige forhold som oppstår rundt eller med egne barn. Skolen ønsker en lav terskel for kontakt begge veier.

Ved alvorlige tilfeller som omfatter vold, flere involverte elever eller ansatte som krenker elever, skal rektor varsle skoleeier.

Plikt til å undersøke

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, har skolen en plikt til snarest å undersøke saken og sette inn gode, egnede tiltak. Skolen skal sørge for at elevenes rett til å bli hørt blir ivaretatt, og at det er elevens opplevelse av skolemiljøet som blir lagt til grunn for saken.

Dersom det skjer hendelser utenom skoletid, som påvirker hvordan en elev har det på skolen, har skolen et ansvar for å undersøke også slike hendelser. Hendelser på skolevei skal også undersøkes og følges opp av skolen.

Foreldre som har mottatt melding om at eget barn er involvert i en uønsket hendelse kan finne flere råd om hvordan situasjonen bør håndteres på <https://www.udir.no/nullmobbing/rad-til-voksne/> og <http://www.fug.no/hva-gjoer-jeg-naar-barnet-mitt-blir-mobbet.4828913-147677.html>

Plikt til å sette inn tiltak

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, har skolen plikt til å sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uansett

årsak. Tiltakene må tilpasses den enkelte sak og dokumenteres i en egen aktivitetsplan. Skolen har utarbeidet en mal for aktivitetsplan: «Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12-4».

Aktivitetsplanen skal besvare følgende spørsmål:

- a) Hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) Hvilke tiltak skolen har planlagt (både undersøkelser og konkrete tiltak tilpasset saken)
- c) Når tiltakene skal gjennomføres
- d) Hvem som har ansvaret for gjennomføringen av tiltakene
- e) Når tiltakene skal evalueres

I tillegg skal aktivitetsplanen inneholde en oppsummering av kommunikasjonen med elever og foreldre, samt en oppsummering av hva som er skolens vurdering av saken.

Når tiltakene er gjennomført skal det evalueres om de har hatt tilfredsstillende effekt. Hvis en elev melder en sak som omhandler en av skolens ansatte, vil det bli opprettet personalsak.

Tiltakene kan rette seg både mot den som blir mobbet eller krenket, den eller de som mobber eller krenker, tilskuere, gruppe- og klassemiljø eller hele skolemiljøet. Tiltakene kan ha ulike tidsspenn.

Taushetsplikten overfor hver enkelt elev skal ivaretas, og tiltakene må være lovlige og i samsvar med ordensreglementet for kommunale grunnskoler i Bergen, se oversikt nedenfor og ordensreglementet på

https://www.bergen.kommune.no/bk/multimedia/archive/00174/Forskrift_om_ordens_174453a.pdf

I tillegg kan det være nødvendig å opprette kontakt med andre instanser som kan bidra, f.eks. tverrfaglig team, skolehelsetjenesten, PPT, barneverntjenesten osv.

Tiltak for den som krenker kan være (se også hele ordensreglementet på skolens nettside):
<ul style="list-style-type: none">• Kontakt med hjemmet• Være inne i friminutt / ha vakt med seg ute i friminuttet• Miste et privilegium eller aktivitet• Konsekvenser i hjemmet etter avtale med foresatte
<ul style="list-style-type: none">• Starte tidligere på skolen, slik at den som er blitt krenket ikke plages på skoleveien• Vente på skolen slik at den som er blitt krenket ikke plages på hjemveien• Midlertidig kontaktgruppebytte (for den som krenker)
<ul style="list-style-type: none">• Bekymringsmelding til barnevernet• Permanent kontaktgruppebytte (for den som krenker)
<ul style="list-style-type: none">• Den som krenker kan bli nødt til å bytte skole• Politianmeldelse

Plikt til å dokumentere

Skolen skal dokumentere skriftlig hvordan vi sørger for at elever har det trygt og godt på skolen.

Skolen har utarbeidet «Handlingsplan mot krenkelseser» som beskriver hvordan skolen arbeider kontinuerlig og systematisk for et trygt og godt skolemiljø for elevene jf. Opplæringsloven § 12-3, og hvilke rutiner som her gjelder på skole-, klasse/trinn- og elevnivå.

Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, benyttes skjemaet «Melding om elevens skolemiljø». Skjemaet fylles ut av den ansatte som har fått mistanke/kjennskap til manglende trivsel hos eleven. Utfylt skjema leveres rektor/avdelingsleder umiddelbart. Rektor har ansvar for at sakene blir fulgt opp med undersøkelser og egnede tiltak.

Skolen skal videre dokumentere hvilke tiltak som vi planlegger å gjennomføre, gjennom en aktivitetsplan: «Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12».

Skolen skal videre dokumentere arbeidet med saksgang for å sikre at kravene i aktivitetsplikten blir oppfylt; plikten til å gripe inn, varsle, undersøke og eventuelt sette inn tiltak.

Skolen har utarbeidet en mal for å dokumentere saksgangen: «Saksgang iht. Opplæringsloven § 12-4».

I tillegg kommer nødvendige referater fra møter i saken.

Saksgang iht. Opplæringsloven § 12-4	Tidsfrist:	Ansvar
Rektor (evt. avdelingsleder) blir informert om saken gjennom skjemaet «Melding om elevens skolemiljø» som beskriver hendelsen og hvordan man har grepet inn i situasjonen.		Den ansatt som får kjennskap til krenkelser
Rektor og avdelingsleder bruker skjema for saksgang iht. Opplæringsloven § 12-4 for å sikre at kravene i aktivitetsplikten blir oppfylt; plikten til å gripe inn, varsle, undersøke og eventuelt sette inn tiltak. Plikten til å følge med er dokumentert i «Handlingsplan mot krenkende adferd».	Samtidig med mottak av melding om elevens skolemiljø	Rektor Avdelingsleder
Samtale med den som setter frem saken, og det fylles ut informasjon i «Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12-4».	Innen 2 dager etter mottak av melding	Rektor avdelingsleder/lærer
Samtale med eleven som ikke opplever å ha et godt og trygt skolemiljø, og som opplever å bli krenket.	Innen 3 dager etter mottak av melding	
<p>Undersøkelser settes i gang for å avdekke hva som har skjedd, og for å finne ut hvilke tiltak som vil være hensiktsmessige.</p> <p>Undersøkelsene <i>kan være</i> observasjon av elevene i friminutt, overganger eller læringssituasjon, samtaler med de som er involvert eller vet noe om saken (elever, foresatte, ansatte), ikke-anonyme undersøkelser, kartleggingsverktøy eller sosiogram.</p> <p>Undersøkelsene som iverksettes dokumenteres i «Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12-4». Foreldrene orienteres om de undersøkelsene som settes i verk, så langt som råd.</p>	Settes i gang innen 5 dager etter mottak av melding.	Rektor/avdelingsleder/ lærere
Dersom undersøkelsene viser at det er behov for å sette inn tiltak, dokumenteres tiltakene i en aktivitetsplan; «Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12-4».		Rektor/Avdeling leder/ Lærer
Intern drøfting av gjennomførte undersøkelser, fremkommet informasjon og tiltak i aktivitetsplaner.	Innen 8 dager etter mottak av melding	Rektor/avdelingsleder/ lærere og evt. SFO
Evaluering av tiltak i samarbeid med involverte parter. Avslutning av sak eller oppdatering av aktivitetsplaner iht. informasjon, gjennomførte undersøkelser og evaluering.	Innen 4 uker etter at aktivitetsplanen er utarbeidet	Rektor, avdelingsleder, lærere og foresatte.

Kvalitetssikring og kontinuitet i arbeidet

Å forebygge, avdekke og stoppe krenkelser og mobbing gjøres best ved å sikre et kontinuerlig arbeid. Det er derfor nødvendig med en årlig gjennomgang og eventuell revisjon av handlingsplanen. Det kreves samtidig at alle ansatte har kjennskap til innholdet i og forplikter seg på prosedyrene som beskrives i planen. Av den grunn er planen årlig et tema på planleggingsdagene før skolestart, og på trinnmøter en gang pr. halvår.

Ved oppstarten ved hvert skoleår vil kontaktlærer informere både elever og foresatte om skolens nullvisjon mot mobbing samtidig som man har nettvett som et diskusjonstema i klassene.

Planen skal hvert år evalueres av skolens rådsorganer. Erfaringer fra løpende arbeid og de årlige trivselsundersøkelsene skal legges til grunn for evalueringen.

Planen skal være tilgjengelig på skolens nettside.

§12-6 Statsforvalteren sin håndheving av plikten til å sikre et trygt og godt psykososialt skolemiljø i enkeltsaker.

“Dersom en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldrene melde saken til statsforvalteren etter at saken er tatt opp med rektor.”

Saken må være tatt opp med rektor for én uke siden eller mer.

Før statsforvalteren kan behandle en sak, må det ha gått minst én uke fra saken først ble tatt opp med rektor, eller med den som har fått delegert oppgaven med å motta henvendelser fra rektor. Én uke tilsvarer fem arbeidsdager. Hvis eleven og foreldrene ikke har tatt opp saken med rektor, eller det er under én uke siden rektor fikk vite om saken, er hovedregelen at statsforvalteren ikke skal behandle saken.

Eleven og foreldrene må ikke dokumentere at saken er tatt opp med rektor, ettersom de kan ha sagt fra muntlig. De må likevel kunne vise statsforvalteren at det er sannsynlig at de har tatt opp saken med rektor.

Grunnen til at det skal gå minst én uke før statsforvalteren kan behandle saken, er at skolen skal ha mulighet til å ta tak i saken. Skolen trenger ikke å ha laget en tiltaksplan eller satt inn tiltak som har rettet opp situasjonen innen én uke, men skal få mulighet til å trygge eleven og foreldrene om at de vil rette opp situasjonen med egnede tiltak. Skolen skal også ha mulighet til å hente inn faglig støtte fra skoleeier eller andre kommunale tilbud eller tjenester, før statsforvalteren behandler saken.

Til

Aktivitetsplan iht. Opplæringsloven § 12-4

Kopi av ferdig aktivitetsplan sendes foresatte, og fortløpende etter hvert som denne revideres.

Elev: _____ f. xx.xx.xxxx

Hva saken gjelder

Li skole har fått informasjon fra _____ som tilsier at _____ ikke opplever å ha et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring iht. opplæringslovens § 9a-2.

Beskriv saken...

Skolens vurdering etter at skolens undersøkelser er utført (skrives inn når den er klar):

I henhold til Opplæringsloven § 12-4 har skolen en aktivitetsplikt for å sikre at _____ opplever å ha et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Det er elevens subjektive opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende for om rettigheten er ivaretatt. Ut fra informasjon og undersøkelser som er gjort i saken, mener skolen at det må iverksettes tiltak for at _____ skal få oppfylt retten til et trygt og godt skolemiljø. Tiltakene er beskrevet i skjemaet nedenfor. (Skal sendes foresatte senest innen 5 virkedager etter mottak.)

Ansvarlig person/yrkestittel for aktivitetsplanen: _____ Dato: _____

Disse tiltakene blir satt i verk for å sikre at retten til et trygt og godt skolemiljø blir oppfylt:

Hvilket problem skal tiltaket løse?	Planlagte tiltak ved skolen	Eleven er hørt. dato	Foresatte er hørt. Dato	Når skal tiltaket gjennomføres.	Ansvarlig for gjennomføringen av tiltaket	Evalueringsdato for tiltaket og effekt av tiltaket.

Li skole september 2024